

't Spijk

Velserbroek / Velsen-Zuid

Naam vastgesteld bij Rbsl. 20 oktober 1983; in verband met de realisering van het recreatiegebied Spaarnwoude is besloten deze naam te verlenen *aan de tussen de Laaglandersluisweg en de Hofgeesterweg gelegen weg*. Deze weg ligt tussen de huidige Hofgeesterweg (t.o. Sportpark VSV), loopt onder de toenmalige A9, de huidige A22 door, komt uit op de Oostbroekerweg en Laaglandersluisweg, en vervult daarmee de functie van verbindingsweg tussen Velserbroek en het recreatiegebied Spaarnwoude. Alle aanwezige straatnaambordjes vermelden abusievelijk *'t Speijk*. Het Straatnaamregister van Velsen vermeldt *'t Spijk*.

De naam is afgeleid van het Huis te Spijk dat gelegen was op het ronde eiland in het huidige Velserbroek, aan de tegenwoordige Hofgeesterweg, ten zuiden van de weg 't Spijk. De twee vroeg 18^{de}-eeuwse gemetselde hekpijlers van het toegangshek naar het voormalige Huis te Spijk zijn nog steeds aanwezig bij het punt waar de Hofgeesterweg en de Oostlaan samenkomen.

De naam Huis te Spijk wordt pas genoemd in de 17^e eeuw. De dichter Hofdijk heeft in 1850 over het Huis te Spijk geschreven in zijn balladen over Kennemerland; dit was gedeeltelijk op fantasie en waarheid gebaseerd. Het huis was omringd door een dijk die het beschermde tegen overstromingen van het Wijkmeer. Vermoedelijk heeft op dezelfde plaats eerst het Huis te Lane gestaan. Vervolgens Endelgeest en Huis te Hulft, genaamd naar de familie Hulft die het huis een goede 100 jaar in het bezit heeft gehad. Daarna heette het pas Huis te Spijk of het Torentje. Het huis te Lane wordt reeds vermeld in 1253. In 1652 woont Balichjen Pietersdochter, de dan huidige eigenaar, niet op de hofstede maar heeft deze verhuurd aan Jacob Tamiszoon. De hofstede wordt dan het Torentje genoemd. Op het terrein van het Huis te Spijk vindt een bewoonster van de boerderij Huis te Spijk in de 20^{ste} eeuw een ring met het opschrift 12-10-1636 en een gekroonde hoofdletter A. Agatha Hulft is gehuwd in augustus 1636, dus mogelijk (hoewel 10 anders doet vermoeden) is de ring van haar en heeft zij deze verloren bij een bezoek aan huis te Spijk. Zij was gehuwd met Everhart, een vermogend koopman te Amsterdam die overlijdt in 1677 op veertigjarige leeftijd. Na het overlijden van Agnes Hulft in 1691 komt de hofstede aan de erfgenamen die het verhuren en uiteindelijk verkopen aan Jan van de Poll Harmanszoon die schepen is en later burgemeester van Amsterdam. Hij is gehuwd met Margaretha Rendorp die uit een rijk adellijk geslacht stamt. Hun familie wapens zijn nog te zien op de stenen hekpalen van het toegangshek. De Hofstede Huis te Spijk wordt in 1746 door Bregje, de dochter van Jan verkocht aan Cornelis Munter. Die gehuwd is met Margaretha Cornelia, een dochter van Harman Hendrik van de Poll. Zijn weduwe verkoopt de hofstede van haar schoonzoon aan haar broer Jan van de Poll die gehuwd is met Anne Maria Dedel. De vorm van de dijk eromheen, die tot de drooglegging van het Wijkmeer als waterkering diende, doet denken aan een motte-kasteel. De bezitters betaalden ook minder belasting voor onderhoud van de Velserdijk omdat ze hun eigen dijk hadden. De boerderij tegenover de hofstede wordt eigendom van Jacob Boreel Janszoon, eigenaar van hofstede Beeckestijn. Na 1801 bij het overlijden van Jan komen de bezittingen in verval. Tijdens een openbare veiling in 1834 worden de gebouwen, inboedel en andere roerende goederen van de hofstede verkocht aan diverse kopers, die de gebouwen laten slopen

en het sloopmateriaal weer doorverkopen. In 1837 wordt op de voormalige hofstede een nieuwe woning met "aanhorigheden" op de voormalige hofstede gebouwd, waarbij mogelijk delen en materiaal van de oorspronkelijke opstallen gebruikt zijn. Na aanvankelijk in bezit te zijn geweest van een groentekweker, werd deze boerderij na 1881 gebruikt als veehouderij; in 1992 werd het boerenbedrijf gestopt. Vandaag de dag staat de boerderij bekend als Huis te Spijk. De boerderij die gelegen is tegenover de hofstede komt in gebruik als boerenbedrijf en gaat over in verschillende handen. Deze krijgt dan tijdelijk de naam Huis te Spijk, maar heet later boerderij De Giest. Deze is in 1933, na door brand te zijn verwoest, opnieuw opgebouwd en is in 2002 vervangen door een woonhuis.

De huidige Roosensteinweg in Velserbroek heette tot Rbsl 20-10-1983 Huis te Speykweg, welke naam bij Rbsl 25-11-1958 nr. 10 was vastgesteld.

Met dank aan de Werkgroep Straatnamen Onderzoek van de Historische Kring Velsen. Contactpersoon van de werkgroep is Erik Baalbergen, e-mail: velisena@quicknet.nl, website www.hier.is/velisena

Bronnen: J. Morren, "Kastelen en buitenplaatsen in Velsen, deel 2 Driehuis & Velserbroek", 2004; Frans van Geldrop, "Santpoort 't Playsante Buyten", 1971; Masja Gemser en Joke Groot, "De boer op. Fietsen langs boerderijen in Velsen", Gemeente Velsen, 2003.

© 2006 Werkgroep Straatnamen Onderzoek van de Historische Kring Velsen.
Dit artikel mag uitsluitend gebruikt worden voor de rubriek Straat in Beeld in de IJmuider Courant en voor publicaties door de Werkgroep Straatnamen Onderzoek van de Historische Kring Velsen.

Opgesteld Hans Bolland 15-Mar-2006; correcties en aanvullingen Erik Baalbergen 19-Mar-2006.

Referenties;

J. Morren, 2004. Kastelen en buitenplaatsen in Velsen, deel 2 Driehuis & Velserbroek, blz. 156-171.

Frans van Geldrop, 1971. Santpoort 't Playsante Buyten..

Gemeente Velsen, 2003. De Boerop, Fietsen langs Boerderijen in Velsen.



(foto Erik Baalbergen 19-Mar-2006; 't Spijk nabij de kruising met Oostbroekerweg/Laaglandersluisweg)